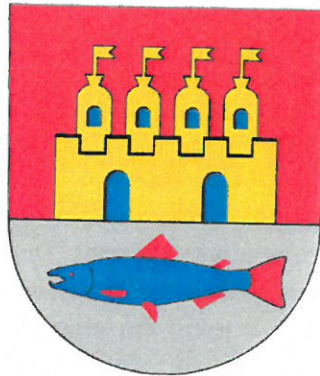

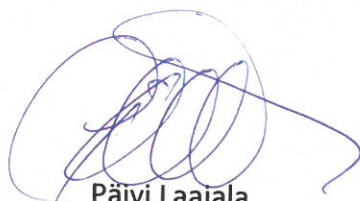

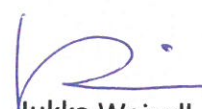
Valtiovarainministeriö

Oulun kaupunki antaa oheisen lausunnon maakuntien rahoitusta koskevasta lakiluonnoksen (HE 15/2017) täydennyksestä.

Oulussa 12.4.2017

OULUN KAUPUNKI

Päivi Laajala
Kaupunginjohtaja

Jukka Weisell
Talousjohtaja

Rahoitusjärjestelmän käsittely kokonaisuutena parantaa maakuntien rahoituksen ymmärrettävyyttä.

Talousarviotietojen käyttäminen laskennan pohjana heikentäisi valtionosuuksien oikeellisuutta.

On perusteltua käyttää rahoituksen määrittelyssä tilinpäätösten mukaisia toteumatietoja.

Yksityinen terveydenhuolto (KELAn korvaama) tulisi ottaa mukaan rahoituslaskelmien pohjaan.

Alkuperäinen rahoitusmalli kannustaa paremmin maakuntia tehostamaan toimintaansa.

MAAKUNTIEN RAHOITUSLAIN TÄYDENTÄMINEN

Maakuntien rahoitusta koskevassa lakiluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntien rahoituksesta 2.3.2017 annettua lakiehdotusta siten, että maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien osalta. Rahoitusjärjestelmän käsittely kokonaisuutena parantaa maakuntien rahoituksen ymmärrettävyyttä.

Lakiesitysluonnoksen mukaan vuonna 2019 laskelmat tehtäisiin vuosien 2017 – 2018 kuntien talousarviotietojen (ellei TP2017 tiedot käytettävissä) perusteella vuoden 2018 tasoisena. Tällä perusteella laskettaisiin myös järjestelmäuudistuksen siirtymätasaus, joka huomioitaisiin kuntien valtionosuusmaksatuksissa vuonna 2019. Talousarviotietojen käyttäminen laskennan pohjana heikentää valtionosuuksien oikeellisuutta ja saattaa merkittävästikin hämärtää maakunnan käytettävissä olevaa rahoituskehystä ja johtaa perusteettomiin päätöksiin, joita on vaikea korjata jälkeinpäin.

Suomessa on käytettävissä kansainvälisestikin vertailtuna erittäin hyvät ja luotettavat tilinpäätöksiin perustuvat kustannusten todelliset toteumatiedot. Olisi tarkoituksenmukaista ja kaikkien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi perusteltua käyttää maakuntien rahoituksen määrittelyssä heti alkuvaiheessa (vuodelle 2019) käytettävissä olevia tilinpäätösten mukaisia toteumatietoja. Laskelmat olisi hyvä tehdä vuosien 2016-2017 keskiarvojen pohjalta, indeksitarkistuksella muutettuna. Vuoden 2017 tilinpäätöstiedot ovat käytännössä valmiit jo vuoden 2018 maaliskuun lopussa, joten tämä ei aiheuta ongelmaa. Vähäiset muutokset voidaan huomioida lopullisessa valtionosuuspäätöksessä.

Yksityinen terveydenhuollon (KELAn korvaama) kustannukset tulisi ottaa mukaan rahoituslaskelmien pohjaan. Uudessa järjestelmässä nämä yksityisten tuottamat palvelut siirtyvät suurelta osin samaan kokonaisuuteen, jolloin ne on perusteltua sisällyttää myös laskelmiin. Tarvetekijöissä kyseiset palvelut ovat ainakin pääosin mukana.

Alkuperäisen ehdotuksen mukaan valtion rahoituksen kohdentuminen maakunnille perustuisi pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvetta kuvaaviin määräytymisperusteisiin. Lakiluonnoksen täydennyksessä tarvetekijöiden painoarvoa on heikennetty enemmän kuin uusien kriteerien vaikutus olisi edellyttänyt. Alkuperäinen rahoitusmalli kannustaa paremmin maakuntia tehostamaan toimintaansa.

Rahoitukseen vaikuttavat tekijät	Muutetut kertoimet (%)	Alkuperäiset kertoimet (%)	Muutos %-yksikköä
Asukasperusteinen osuus	10,853	10,000	0,853
Ikäryhmäkohtaiset tarvetekijät	35,513	37,526	-2,013
Sosiaali- ja terveystarvelujen tarvetekijät	45,577	48,161	-2,584
Kasvupalvelua kuvaavat tekijät	2,951	0,000	2,951
Asukastiheys	1,528	1,500	0,028
Vieraskielisyys	1,325	1,400	-0,075
Maatalousyritykset	0,916	0,000	0,916
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	0,946	1,000	-0,054
Kaksikielisyys	0,284	0,300	-0,016
Saaristoisuus	0,107	0,113	-0,006

Kuva 1 Tarvetekijöiden vaikutus rahoitukseen on vaarassa laimentua.

Maakuntien rahoitusperusteisiin tulisi lisätä koulutuskerroin, joka kompensoisi erityisesti ns. yliopistollisille maakunnille opetuksesta peruspalvelutuotannolle aiheutuvia kustannuksia..

Lakiesitysluonnos ei huomioi sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimuksiin johtavan peruskoulutuksen sekä täydennys- ja erikoistumiskoulutukseen liittyvän harjoittelun ja käytännön työelämäjaksojen toteuttamisen kustannuksia. Kyseinen toiminta on volyymeiltaan merkittävää erityisesti niissä maakunnissa, jotka ylläpitävät yliopistollisia sairaaloita ja joiden palvelutuotannossa toteutetaan järjestelmällisesti esim. opetusterveyskeskus- ja opetussosiaalikeskustoimintaa. Yliopistojen, korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitoksien suorittamat ns. opetuskorvaukset ovat ao. palvelutuotannolle opetustoiminnasta aiheutuvaan perustehtävän tuottavuustaakkaan nähden lähinnä symbolisia. Tästä syystä maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusperusteisiin tulisi lisätä koulutuskerroin, joka kompensoisi erityisesti ns. yliopistollisille maakunnille rahoituksellisesti ao. opetuksesta peruspalvelutuotannolle aiheutuvaa kustannustekijää.

Yliopistolliset sairaalat ylläpitävät erityistason palvelutuotantoa, valmiutta ja osaamista ilman takeita siitä, että niistä aiheutuvat kustannukset tulevat katetuiksi yhteistyöalueen tai muiden maakuntien palveluostoilla. Näiden kansallisen tason tehtävien kustannusrakennetta tulisi arvioida ja huolehtia tarvittaessa valtion erillirahoituksesta ao. toiminnan ja palveluiden ylläpitämiseksi

Maakuntien toiminnan ja niiden järjestämisvastuulla olevan palvelutuotannon kehittämisen tukemiseen tulee varautua valtion erillirahoituksella. Tämän olisi luontevaa suuntautua erityisesti kannustamaan esim. maakuntien omaehtoista keskinäistä yhteistyötä ja niiden yhteisesti sopimia ao. tehtäviin liittyviä esim. MASOTE-tyyppisiä rakenteita ja muuta maakuntien itse päättämää yhteistyöaluetasoisena toteutettavaa toimintaa.

Kasvupalvelukertoimen vaikuttavat tekijät ovat perusteltuja.

Kuntien työmarkkinatukiosaa tulee poistaa ja huomioida maakuntien rahoituksessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustusten takaisinperintää koskeva esitys on välttämätön.

Kasvupalvelukerros (18 §) määräytyy työttömien työnhakijoiden määrän ja työttömyysasteen perusteella 75 %:sti. Edellä oleva on perusteltavissa työttömyyden hoidon aiheuttamilla kustannuksilla. Maakunnalla on erityinen insentiivi huolehtia työllisyydestä, koska pitkittynyt työttömyys ja siitä aiheutuvat seurannaisvaikutukset kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Maakunnilla on jatkossa järjestämisvastuu työllisyydestä. Kuntien työmarkkinatukiosuudet tulee siirtää joko valtion suoraan rahoitettavaksi tai maakunnalle. Mikäli maakunnat vastaavat osaltaan työmarkkinatuesta, tulisi tämä huomioida niiden rahoituksessa.

Voimassa olevan kuntalaki ja kilpailuneutraliteettia koskevat säädökset eivät mahdollista kunnille toimitilojen vuokraustoimintaa siirtymäaikaa pidempään. Tämä koskee sekä vuokrausta maakunnalle että kilpailuilla markkinoilla toimiville yhtiöille. Käytännössä tämä johtaa todennäköisesti siihen, että kaikki kuntien omistamat toimitilat palautuvat siirtymäajan jälkeen kuntien hallintaan. Vuokraustoiminnan jatkaminen edellyttää kunnilta maakuntaan siirtyviä tehtäviä palvelevien toimitilojen yhtiöittämistä. Edellä olevaa taustaa vasten lakiesitysluonnokseen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia koskeva esitys on välttämätön ja oikeudenmukainen. Olisi kohtuutonta, että maksetut valtionavustukset perittäisiin takaisin uudistuksen aiheuttamien muutosten vuoksi.